

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 213/2009,

18. märts 2009,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2160/2003 ja määrust (EÜ) nr 1003/2005 seoses munakanade (*Gallus gallus*) ja kalkunite aretuskarjade kontrollimise ja *Salmonella* proovide võtmisega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

teatavate *Salmonella* serotüüpide esinemissagedust liigi *Gallus gallus* aretuskarjades ja muudetakse määrust (EÜ) nr 2160/2003⁽²⁾ sätestatakse ühenduse eesmärk vähendada teatavate *Salmonella* spp. esinemissagedust liigi *Gallus gallus* aretuskarjades. Selle määruse lisas sätestatakse ka kontrollikava ühenduse eesmärgi saavutamise kindlakstegemiseks.

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 2160/2003 salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 6 ja artiklit 13,

(4) Määruse (EÜ) nr 1003/2005 artikli 2 kohaselt peab komisjon ühenduse eesmärgi määruse (EÜ) nr 2160/2003 kohaselt heakskiidetud siseriiklike kontrolliprogrammide rakendamise esimese aasta tulemuste põhjal läbi vaatama. 2007. aasta oli rakendamise esimene aasta.

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EÜ) nr 2160/2003 eesmärk on tagada õigete ja tõhusate meetmete võtmine *Salmonella* ja muude zoonoossete haigustekitajate avastamiseks ja tõrjeks tootmise, töötlemise ja turustamise kõikides asjaomastes etappides ning eriti esmatootmistasandil, et vähendada nende esinemissagedust ja nendega seotud ohtu rahvatervisele.

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/99/EÜ (zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta) ⁽³⁾ kohaselt on liikmesriigid edastanud komisjonile 2007. aasta seiretulemused. Nende tulemuste põhjal selgus, et ühenduse eesmärki ei ole vaja muuta.

(2) Määruse (EÜ) nr 2160/2003 kohaselt kohaldatakse munakanade (liik *Gallus gallus*) aretuskarjade suhtes erinõudeid alati, kui teatavate proovide analüüs viitab *Salmonella enteritidis*'e või *Salmonella typhimurium*'i esinemisele aretuskarjas. Nende meetmete eesmärk on vältida nakkuse levimist munade ja broileriliha tootmisahelasse, täpsemalt aretuskarjast järglaskonnale. Samu nõudeid tuleks kohaldada kalkunite kasvatamisel, et vältida nakkuse kandumist kalkuniliha tootmisahelasse. Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 2160/2003 vastavalt muuta.

(6) Ressursside efektiivse jaotumise huvides tuleks neil liikmesriikidel, kes on ühenduse eesmärgi saavutanud, lubada vähendada ametlike kontrollide arvu. Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1003/2005 vastavalt muuta.

(3) Komisjoni 30. juuni 2005. aasta määruses (EÜ) nr 1003/2005 (millega rakendatakse määrust (EÜ) nr 2160/2003 seoses ühenduse eesmärgiga vähendada

(7) Määruse (EÜ) nr 1003/2005 lisas sätestatud kontrollikava läbivaatamine tõi esile proovide võtmise juhiste rakendamise keerukuse ning ilmsiks tulid uued asjaolud kontrollikava tundlikkuse kohta. Seega tuleks kontrollikava muuta.

(8) Määrusi (EÜ) nr 2160/2003 ja (EÜ) nr 1003/2005 tuleks seega vastavalt muuta.

⁽¹⁾ ELT L 325, 12.12.2003, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 170, 1.7.2005, lk 12.

⁽³⁾ ELT L 325, 12.12.2003, lk 31.

(9) Käesolevas määruses ette nähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

aretuskarjas või aretusalkunitel punktis 2 sätestatud asjaoludel.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 2160/2003 II lisa C osas asendatakse pealkiri ja punkt 1 järgmisega:

„C. Erinõuded liigi *Gallus gallus* aretuskarjade ja aretusalkunite kohta

1. Punktides 3–5 sätestatud meetmeid tuleb rakendada iga kord, kui B osaga kooskõlas või vastavalt komisjoni määruste (EÜ) nr 1003/2005 (*) ja (EÜ) nr 584/2008 (**) lisades sätestatud kontrollikavadele võetud proovide analüüs viitab *Salmonella enteritidis*'e või *Salmonella typhimurium*'i esinemisele liigi *Gallus gallus*

(*) ELT L 170, 1.7.2005, lk 12.

(**) ELT L 162, 21.6.2008, lk 3.”

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 1003/2005 lisa asendatakse käesoleva määruse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kahekümnenadal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artiklit 2 kohaldatakse siiski alates 1. aprillist 2009 ja artiklit 1 alates 1. jaanuarist 2010.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 18. märts 2009

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Androulla VASSILIOU

LISA

„LISA

Liigi *Gallus gallus* täiskasvanud aretuskarjades esinevate *Salmonella* serotüüpide *Salmonella enteritidis*, *Salmonella Hadar*, *Salmonella infantis*, *Salmonella typhimurium* ja *Salmonella Virchow* vähendamiseks kehtestatud ühenduse eesmärgi saavutamise kindlakstegemise kontrollikava

1. VALIMIPLAAN

Valikuraam hõlmab kõiki kodukanade (*Gallus gallus*) täiskasvanud aretuskarju, mis koosnevad vähemalt 250 linnust („aretuskarjad“).

2. ARETUSKARJADE SEIRE

2.1. Proovide võtmise koht, sagedus ja viisid

Aretuskarjadest võetakse proove ettevõtja algatusel ja ametlike kontrollide raames.

2.1.1. Proovide võtmine ettevõtja algatusel

Proove võetakse iga kahe nädala järel pädeva asutuse määratud kohas, st kas:

a) haudejaamas või

b) ettevõttes.

Pädev asutus võib otsustada kasutada ühte punktides a ja b osutatud võimalustest kogu kontrollikava ulatuses kõigi broilerite aretuskarjade suhtes ja ühte neist võimalustest munejate aretuskarjade suhtes. Ettevõtete puhul, mis peamiselt ekspordivad või turustavad haudemune teistele liikmesriikidele, tuleb proovid võtta alati ettevõttes. Pädev asutus kehtestab menetluskorra tagamaks, et analüüse tegev laboratoorium teatab ettevõtja algatusel toimunud proovide võtmise käigus artikli 1 lõikes 1 osutatud *Salmonella* serotüüpide („asjaomane *Salmonella*“) tuvastamisest viivitamatult pädevale asutusele. *Salmonella*, sealhulgas tema serotüüpide tuvastamise õigeaegse teatamise eest vastutavad ettevõtja ja analüüse tegev laboratoorium.

Kui ühenduse eesmärk on vähemalt kahel järjestikusel kalendriaastal olnud täidetud, võib erandkorras ja pädeva asutuse äranägemisel pikendada proovide võtmise vaheaega nii, et proove võetakse iga kolme nädala tagant. Pädev asutus võib otsustada, et kontrollid toimuvad taas kahenädalaste vaheaegadega, kui ettevõttes tuvastatakse positiivne kari, ja/või igal muul juhul, kui pädev asutus leiab selle olevat vajalik.

2.1.2. Ametlik kontrollproovide võtmine

Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 2160/2003 II lisa C osa punkti 2 kohaldamist, seisneb ametlik proovide võtmine järgmisel:

2.1.2.1. Kui proovide võtmine ettevõtja algatusel toimub haudejaamas:

a) korrapärane proovide võtmine haudejaamas iga 16 nädala järel;

b) korrapärane proovide võtmine ettevõttes kahel korral tootmistsükli jooksul, kusjuures esimene kord on nelja nädala jooksul pärast üleminekut munemisperioodile või munemisüksusele ning teine munemisperioodi lõpus, aga mitte varem kui kaheksa nädalat enne tootmistsükli lõppu;

c) kinnitav proovide võtmine ettevõttes pärast asjaomase *Salmonella* tuvastamist haudejaamas võetud proovidest.

2.1.2.2. Kui proovide võtmine ettevõtja algatusel toimub ettevõttes, võetakse proove korrapäraselt kolmel korral tootmistsükli jooksul:

a) nelja nädala jooksul pärast munemisperioodi algust või munemisüksusse saatmist;

b) munemisperioodi lõpus kõige varem kaheksa nädalat enne tootmistsükli lõppu;

- c) tootmise kestel mis tahes ajal, mis jääb punktides a ja b nimetatud proovide võtmise aegadest piisavalt kaugemale.

2.1.2.3 Erandina punktides 2.1.2.1 ja 2.1.2.2 ning kui ühenduse eesmärk on vähemalt kahel järjestikusel kalendriaastal olnud täidetud, võib pädev asutus asendada korrapärase proovide võtmise järgmisega:

- a) proove võetakse ettevõttes üks kord tootmistsükli jooksul ja üks kord aastas haudejaamas või
- b) proove võetakse ettevõttes tootmistsükli kahel teineteisest ajaliselt piisavalt kaugel oleval korral.

Toidukäitleja algatusel läbi viidava proovide võtmise võib asendada pädeva asutuse läbi viidud proovide võtmisega.

2.2. Proovivõtuprotokoll

2.2.1. Proovide võtmine haudejaamas

Igal proovivõtu korral võetakse vähemalt üks proov aretuskarja kohta. Proovide võtmine tuleks läbi viia koorumise päeval, mil proove saab võtta kõigilt aretuskarjadelt, ja proovide kogum tuleks moodustada proportsionaalselt kogu materjalist, mis on võetud kõigist koorumiskappidest, kust proovivõtu päeval on eemaldatud koorunud tibud. Kui koorumiskapis on ühe aretuskarja kohta üle 50 000 muna, tuleb võtta selle karja kohta ka teine proov.

Proov peab koosnema vähemalt:

- a) ühest koorumiskapi nähtavalt määratud koorumisrestidelt võetud liitproovist, mis on võetud juhusliku valimina viiest eraldi koorumiskapi kastist või viiest eraldi kohast koorumiskapis, mis kokku hõlmavad vähemalt 1 m² suuruse pinna; kui aretuskarja haudemunad on mitmes koorumiskapis, võetakse üks selline liitproov kõigist, kuid maksimaalselt viiest koorumiskapist; või
- b) ühest proovist, mis on võetud ühe või mitme niisutatud riidelapi abil vähemalt 900 cm² pindalalt; proov võetakse kohe pärast kanade eemaldamist vähemalt viie koorumiskapi kasti põhjade kogupindalalt või iga (kuid maksimaalselt viie) koorumiskapi (kus on aretuskarjalt saadud koorunud munad) viiest kohast, sealhulgas põrandalt võetud tolmut. Seejuures tagatakse, et võetakse vähemalt üks proov iga aretuskarja kohta, kust munad on saadud; või
- c) 10 grammist purunenud munakoortest, mis on võetud maksimaalselt viies koorumiskapis (kus on aretuskarjalt saadud koorunud munad) paiknevast 25 kastist (st lähteproov kaalub 250 grammi), munakoored purustatakse, segatakse ja neist võetakse kontrollimiseks 25 g osaproov.

Punktides a, b ja c sätestatud menetlust järgitakse nii ametlikul kui ka ettevõtja algatusel toimival proovide võtmisel. Kui vähemalt 80 % munadest paiknevad koorumiskappides, kust on samuti proove võetud, siis ei pea proove võtma erinevate aretuskarjade munadega koorumiskapist.

2.2.2. Proovide võtmine ettevõttes

2.2.2.1. Korrapärane proovide võtmine ettevõtja algatusel

Võetakse eelkõige väljaheiteproove ja eesmärk on tuvastada üheprotsendiline (1 %) esinemissagedus karjas, usalduspiir on 95 %. Selleks tuleb proovide võtmiseks kasutada üht järgmistest võimalustest.

- a) Väljaheidete liitproov, mis koosneb värskete väljaheidete vähemalt 1 g raskustest juhuslikult mitmest karjapidamiseks kasutatava hoone paigast võetud eraldi proovidest, või kui karjal on vaba juurdepääs enam kui ühele hoonele konkreetses ettevõttes, igast selles ettevõttes karjapidamiseks kasutatavast hoonerühmast. Väljaheiteid võib analüüsi jaoks ühendada, moodustatakse vähemalt kaks liitproovi.

Liitproovi moodustamiseks vajalike eraldi väljaheiteproovide võtmise kohtade arv on järgmine:

Karjas peetavate lindude arv	Karjalt võetavate väljaheiteproovide arv
250–349	200
350–449	220
450–799	250
800–999	260
1 000 või rohkem	300

b) Jalatsi- ja/või tolmuproovid

Kasutatavad proovivõtujalatsid peavad olema piisavalt niiskust imavad. Kasutamiseks sobivad ka niinimetatud marlisokid.

Proovivõtujalatsi pealispinda niisutatakse asjakohase lahjendiga (nt 0,8 % naatriumkloriid ja 0,1 % pepton lahustatuna steriilses deioniseeritud vees, steriilne vesi või muu pädeva asutuse poolt heakskiidetud lahjendi).

Proovid võetakse kõndides läbi hoone nõnda, et saadakse esindav proov hoone või selle sektori kõigist osadest. Kõndimise trajektoori peab hõlmama nii allapanu kui ka võrkpõrandat, kui võrkpõrandal kõndimine on ohutu. Proovi võtmiseks läbitakse hoone kõik aedikud. Pärast proovide võtmist valitud sektoris tuleb proovivõtujalatsid eemaldada ettevaatlikult, et nende külge kleepunud aines maha ei pudeneks.

Proov koosneb:

- i) viiest paarist proovivõtujalatsitest, neist iga paariga on proov võetud 20 protsendilt hoone pinnast. Proovivõtujalatsid võib analüüsi jaoks ühendada, moodustades vähemalt kaks liitproovi, või
  - ii) vähemalt ühest paarist proovivõtujalatsitest, millega on proov võetud kogu hoone pinnalt, lisaks võetakse tolmuproov hoone mitmest kohast neilt pindadelt, kus tolmu on näha. Selliste tolmuproovide võtmiseks kasutatakse ühte või mitut niisutatud riidelappi ja proov võetakse kokkuvõttes vähemalt 900 cm² pindalalt.
- c) Kui aretuskarja peetakse puuris, võib proove võtta loomulikult segunenud väljaheidetest, olenevalt hoone tüübist kas konveierlintidelt, skreeperist või sõnnikuhooldlast. Kaks vähemalt 150 grammi kaaluvat proovi võetakse eraldi kontrollimiseks:
- i) iga puurirea all asuvalt sõnnikukonveieri lindilt, mis töötab regulaarselt ja tühjeneb pressimis- või konveierisüsteemi;
  - ii) sõnnikukoristussüsteemist, kui sõnnik koristatakse puuride alt skreeperiga lindla all asuvasse sõnnikuhooldlasse;
  - iii) sõnnikukoristussüsteemist (astmeliste puuridega lindlas), kui puurid paiknevad astmeliselt ja väljaheidet langevad otse sõnnikuhooldlasse.

Lindlas on harilikult mitu puurikorrust. Iga korruse väljaheitekogum peab olema liitproovis esindatud. Igast karjast võetakse kaks liitproovi viisil, mida kirjeldatakse allpool alapunktides 3–6:

Lintide või skreeperitega süsteemide korral peavad need proovide võtmise päeval enne proovide võtmist töötama.

Puurialuste rennid ja skreeperitega süsteemide puhul võetakse liitproov väljaheidetest, mis on kogunenud skreeperile pärast selle kasutamise lõppu.

Lintide või skreeperiteta astmeliste puurisüsteemide puhul tuleb väljaheidete liitproov võtta sõnnikuhoidlast.

Sõnnikukonveieri süsteem: väljaheiteainese liitproov võetakse lintide väljalaskeotstest.

2.2.2.2. Ametlik proovide võtmine

a) Korrapärane proovide võtmine toimub vastavalt punktile 2.2.2.1.;

b) Asjaomase *Salmonella* tuvastamisel haudejaamas võetud proovidest viiakse kinnitav proovide võtmine läbi vastavalt punktis 2.2.2.1 kirjeldatule. Mikroobivastaste ainete või bakterikasvu inhibiitorite kontrollimise võimaldamiseks võib võtta täiendavaid proove järgmiselt: juhuvaliku teel võetakse linnufarmi igast linnumajast linde, tavaliselt kuni viis lindu igast majast, kui just pädev asutus ei pea vajalikuks rohkematelt lindudel proove võtta. Kui nakkusallikas ei ole kindlaks tehtud, viiakse karja või selle järglaskonna hulgas enne kaubanduspiirangute kohaldamise lõpetamist läbi mikroobivastaste ainete analüüsid või uued bakterioloogilised uuringud. Kui tuvastatakse mikroobivastaseid aineid või bakterikasvu inhibiitoreid, järeldatakse, et *Salmonella*'ga nakatumine on kinnitust leidnud;

c) Kahtlusjuhtumid

Erakorralistel juhtudel, kui pädeval asutusel on põhjust kahelda läbiviidud proovide võtmise tulemusel (nii negatiivse kui ka positiivse tulemuse puhul), võib otsustada, et viiakse läbi uus proovide võtmine vastavalt punktile b.

3. PROOVIDE ANALÜÜSIMINE

3.1. Proovide ettevalmistamine

3.1.1. Koorumiskapi koorumisrestidelt võetud proovid

a) pannakse ühte liitrisse toatemperatuurini eelsoojendatud puhverdatud peptoonvette ja segatakse kergelt;

b) kultuuri kasvatamist jätkatakse punktis 3.2 kirjeldatud tuvastusmeetodil.

3.1.2. Jalatsi- ja tolmuproovid

a) Proovivõtujalatsite või -sokkide paar(id) ja tolmuproovid (riidest materjalil) pakitakse ettevaatlikult lahti, et vältida külgekleepunud väljaheiteainese või tolmu mahapudenemist, ja asetatakse 225 ml toatemperatuurini eelsoojendatud puhverdatud peptoonvette. Proovivõtujalatsid või -sokid ja riideproovid tuleb kasta üleni puhverdatud peptoonvette, nii et proovi ümbritseb piisavalt vedelikku, kuhu *Salmonella* saab eralduda, seega võib vajaduse korral lisada puhverdatud peptoonvett. Jalatsiproove ja riideproove töödeldakse eraldi;

b) Kui viiest proovivõtujalatsi või -soki paarist on moodustatud kaks proovi, pannakse kumbki proov vähemalt 225 ml puhverdatud peptoonvette (vajaduse korral lisatakse vett), tagades et proov on üleni vees ja et proovi ümbritseb piisavalt vedelikku, kuhu *Salmonella* saab eralduda;

c) Proovi täielikuks küllastamiseks segatakse seda ja jätkatakse kultuuri kasvatamist punktis 3.2 osutatud tuvastusmeetodil.

3.1.3. Muud väljaheiteainese proovid

- a) Väljaheiteproovid liidetakse ja segatakse hoolikalt ning sellest võetakse 25-grammine osaproov kultuuri kasvatamiseks;
- b) See 25-grammine osaproov asetatakse 225 ml toatemperatuurini eelsoojendatud puhverdatud peptoonvette;
- c) Kultuuri kasvatamist jätkatakse punktis 3.2 kirjeldatud tuvastusmeetodil.

Kui *Salmonella* tuvastamiseks ette nähtud proovide ettevalmistamiseks on kokku lepitud ISO standardid, tuleb proovide ettevalmistamisel eespool nimetatud sätete asemel kohaldada neid ISO standardeid.

3.2. Tuvastusmeetod

Salmonella spp. tuvastamine viiakse läbi vastavalt muudatusele 1 standardis EN/ISO 6579-2002/Amd1:2007 „Toidu ja loomasöödade mikrobioloogia – *Salmonella* spp. tuvastamine horisontaalmeetodil – muudatus 1: Lisa D: *Salmonella* spp. määramine loomade väljaheites ja tootmise esimese etapi proovides”.

Punktis 3.1 osutatud jalatsiproovide, tolmuproovide ja muude väljaheiteproovide puhul on võimalik inkubeeritud puhverdatud peptoonvee rikastuspuljong tulevaste kultuuride jaoks ette valmistada. Selleks inkubeeritakse mõlemat proovi puhverdatud peptoonvees nagu tavaliselt. Igast proovist võetakse 1 ml inkubeeritud puljongit ja segatakse hoolikalt, seejärel võetakse 0,1 ml segu ja nakatatakse MSRV-plaadid nagu tavaliselt.

Ärge raputage, segage ega töödelge puhverdatud peptoonvees olevaid proove pärast inkubeerimist, sest seeläbi eralduvad inhibeeritud osakesed ja selle tagajärjel väheneb eraldumine MSRV-söötmesse.

3.3. Serotüüpide määramine

Igast positiivsest proovist määratakse Kaufmann-White'i skeemi põhjal vähemalt ühe isolaadi tüüp.

4. TULEMUSED JA ARUANDLUS

Aretuskari loetakse ühenduse eesmärgi saavutamise kontrollimise tähenduses nakatunuks siis, kui asjaomane *Salmonella* (välja arvatud vaktsiinitüved) tuvastatakse ühes või mitmes proovis, mis ettevõttes võeti (või kui liikmesriik kinnitab teistkordselt ametlikult analüüsitulemusi asjaomastes väljaheite- või linnuelundiproovides), seda ka juhul, kui *Salmonella* tuvastatakse üksnes tolmuproovis. See ei kehti aretuskarjade erakorralistel kahtlusjuhtumitel, kui ettevõttes ettevõtja algatusel tehtud proovidest tuvastatud *Salmonella*'t ametliku proovide võtmise teel ei kinnitata.

Statistika eesmärgil loendatakse nakatunud karja ainult üks kord, hoolimata sellest, kui mitu korda tootmistsükli jooksul *Salmonella* tuvastati.

Aruandlus hõlmab järgmist:

- a) vastavalt vajadusele valimikava suhtes tehtud valikute üksikasjalik kirjeldus ja võetud proovide liik;
  - b) olemasolevate ja kontrollitud aretuskarjade arv;
  - c) analüüsi tulemused;
  - d) tulemuste selgitus, eriti erakorralistel juhtudel.”
-